

<https://interscience.uz/>

ISSN 2181-1709 (P)

ISSN 2181-1717 (E)

SJIF: 3.805 (2021)

2023/7

**TA'LIM VA
INNOVATION
TADQIQOTLAR**

**ОБРАЗОВАНИЕ И
ИННОВАЦИОННЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ**

**EDUCATION AND
INNOVATIVE
RESEARCH**

TA'LIM VA INNOVATSION TADQIQOTLAR
ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
EDUCATION AND INNOVATIVE RESEARCH

№ 7/2023
IYUL

<p>Muassis: Buxoro davlat universiteti Fan va ta'lim MChJ</p> <p>Bosh muharrir: Ma'murov Bahodir Baxshullayevich</p> <p>Jamoatchilik kengashi raisi: Xamidov Obidjon Xafizovich, Buxoro davlat universiteti rektori</p> <p>Tahririyat kengashi raisi: Maxmudov Mels Hasanovich</p> <p>Mas'ul kotib: Akramova Gulbahor Renatovna</p> <p>Texnik muxarrir: Davronov Ismoil Ergashevich</p> <p>Tahririyat manzili: Buxoro shahar, Q.Murtazoyev ko'chasi, 16-uy</p> <p>Telefon: +998(90)744-00-22</p> <p>E-mail: eirjurnal2020@gmail.com</p> <p>Jurnalning elektron sayti: www.interscience.uz</p> <p>Jurnal OAK Rayosatining 2021 yil 30 sentyabrda 306/6-son Qarori bilan PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA, FILOLOGIYA, TARIX FANLARI bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ruyxatiga kiritilgan</p> <p>Bosishga ruxsat etildi: 20.07.2023 y. Qog'oz bichimi 60x84 1/8. b/t.12,5. Buyurtma raqami 1.23 «FAN VA TA'LIM» nashriyotida chop etildi. Buxoro shahar</p> <p>Jurnal 28.07.2021 yilda 9305 raqami bilan O'zbekiston Ommaviy axborot vositalari davlat ro'yxatidan o'tgan</p> <p>Jurnal 2020 yilda tashkil topdi va 2 oyda 1 marta chop etildi. 2021 yil noyabr oyidan boshlab har oyda 1 marta o'zbek, rus va ingliz tillarida chop etiladi</p> <p>«Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar» xalqaro ilmiy-metodik jurnalidan ko'chirib bosish tahririyatning roziligi bilan amalga oshiriladi</p> <p>Maqolada keltirilgan faktlarning to'g'riligi uchun muallif mas'uldir</p>	07.00.00 – TARIX FANLARI	
	Axmadov O. Sh. Buxoro mang'it hukumdorlarining talim - tarbiyadagi ibratini	7
	Амонова Ф. С. Бухоро амирлигида олтин қазиб олиш тарихидан	13
	Ахматов А. Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси бухоро бўлими котиблари (архив материаллари асосида, биринчи мақола)	18
	Sodiqov F. F. O'zbekiston ssrda mahalliy boshqaruv idoralarining shakllanishi (1925-1926-yillar)	22
	Teshayev A. T. Tarix fanini innovatsion pedagogik texnologiyalar orqali o'qitish	28
	Ражабов Қ. Ўзбекистондаги беназир сиймо (Атоқли давлат ва жамоат арбоби Назир Ражабов сиёсий фаолиятига чизгилар)	32
	Nosirov Sh. O'. Professor Po'lat Soliyev ijodida Buxoro tarixi masalalari	39
	Sharopov D. R. Markaziy va Janubiy Osiyo mintaqasida Tolibon hukumatining tutgan o'rni	43
	Zinatdinov N. K. Qoraqalpog'istonda 1929-yilgi Taxtako'pir voqeasi va undan keyin musulmon ulamolarning qatag'onga uchrashi	47
	10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
	Akramova S.R. Zamonaviy tilshunoslikda konnotativ komponentlar va ularning pragmatik xususiyatlari	52
	Allamuratova X. O'zbek tilida apotropeik semantikali antroponimlar tasnifi	58
	Atamurodova G. Sh. Boshlang'ich sinflarda unli tovushlar talaffuzini o'rgatish usullari	64
Ашуров З. Интерактивные методы с использованием информационных технологий в обучении языкам	68	
Ашурова С. Э. Роль использование современных информационных технологий в процессе обучения иностранному языку	71	
Jakbarova M. I. O'quvchilarda nutq so'zlash ko'nikmasini rivojlantirish usullari	76	
Jumayeva U. A., Hakimbaeva O. K. Maktab yoshidagi bolalarga chet tilini o'rgatishda qo'shiqlar va multimedia vositalaridan foydalanish	80	
Nosirova M. O. Dunyoning rus va o'zbek maqol manzarasida ijtimoiy qadriyatlarining representatsiyasi	86	
Nurjonova Y. Sh. Xalq og'zaki ijodi namunalarini janr xususiyatlariga ko'ra o'qitish	91	

Qurbonova M. A. Affiksatsiya usulida yasalgan okkazonalizmlar	96
Rahimov O. O. Turli tizim tillar maqollarida dunyoning paremiologik manzarasi	101
Rasulova A. M., Shodiyeva A. A. Rasmiy nutqda presuppozitsiyaning ifodalanishi	107
Raxmanov U. Rasmiy-idoraviy uslubda matnlar yaratish ko'nikmasini rivojlantirish mazmuni	112
Tuxtayev S. T. Xitoy klassik adabiyotining rivojlanish bosqichlari	119
Umarova N. Z. O'zbek tili mashg'ulotlaridan mashq turlaridan samarali foydalanish	124
Uteuliyeva M. I. Ona tili darslarini tasviriy san'at va tarix fanlariga bog'lab o'qitish orqali nutqiy kompetensiyani rivojlantirish usullari	132
Shamsiyev Sh. I. O'zbek folklorshunosligi, tarixi va uning adabiyotdagi o'rni	136
Sharipova M. S. O'zbek va koreys tillarining paremiologik birliklari	141
Shodieva Sh. I. Tilshunoslikda kognitiv yondashuv	147
Cho'liyeva N. A. Hikoya poetikasida metamorfoza, makoniy xoslik va badiiy zamon	151
Choriyeva Z.B. O'zbek va ingliz topishmoqlarining badiiy va kompozitsion xususiyatlari	156
Xalilov F. V. Talabalar mustaqil ishlarni tashkil etishda zamonaviy didaktik vositalardan samarali foydalanish	163
Xasanov Z. B. Futbol muxlislari slengi shakllanishining nazariy asoslari	170
Khusanov E. D., Madjidova R. U. Ingliz va o'zbek tillarida hududiy milliy konseptlarning dialektizmlarda aks etilishi	176
Ziyayeva X. I. O'zga tilli guruhlarda izchil rus nutqida keys shakllaridan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning psixologik va pedagogik asoslari	181
19.00.00 – PSIXOLOGIYA FANLARI	
Abdumadjidova D. R. Sportchilarning yuqori natijalarga erishishda psixologik tayyorgarlikning ahamiyati	186
Abdusamatov J. Q. Pedagogning metodik tayyorgarligi va ijodkorligi innovatsion klasterni samarali rejalashtirishning omili sifatida	191
Asrarxanova E. A. Autizm sindromli bolalarning ijtimoiy hayotdagi o'rni	194
Арифджанова М. А. Психологические особенности синдрома выгорания	201
Butayeva U. A. Rahbar kadrlar zaxirasini shakllantirishda ijtimoiy intellekt va qadriyatlarining o'rni	208
Быстрова Ю. А., Лапп Е. А. Психологическое сопровождение спортсменов с особыми образовательными потребностями во время участия на соревнованиях по спортивным бальным танцам	218
Elov Z. S. Deviant xulq-atvorli o'smirlar shaxsida ruhiy-jinsiy buzilishlar ijtimoiy psixologik muammo sifatida	223
Ganjiev F. F. Socio-psychological determinants of the state of aggressiveness and autoaggressiveness in adolescents	228
Avlayev O.U. Turli xil kasb egalarining kamolotiga sotsial intellektning ta'sir xususiyatlari	235
Ikramova Sh. B. Harbiy xizmatchilar oilasida ota va bola munosabatlarining xususiyatlari	242
Jabborov X. X. Yoshlar milliy tarbiyasiga salbiy ta'sir ko'rsatayotgan g'oyaviy va mafkuraviy tahdidlarning ijtimoiy-psixologik omillari	246

Madgafurova D. O., Yoqubjonov Z. O'smir yoshi davrida psixik rivojlanish xususiyatlari	253
Mannabova E'. B. Hayotiy bardoshlilik — psixologik fenomen sifatida	259
Mirzayeva S. R. Oilaviy munosabatlarni ijtimoiy psixologik omillari	263
Насимджанова М.М. Роль школы в развитии процесса инкультурации личности	267
Нурымбетова Э. Ж. Интеллектуальные особенности студентов-психологов	271
Nishanov S.Y. Sudda hukm chiqarish va uning psixologik jihatlari	277
Norbosheva M. Bola shaxsi va xulq-atvori shakllanishida muloqotning ahamiyati	281
Nurmatov N. N. Yosh rahbarlarda qaror qabul qilishning ijtimoiy - psixologik qirralari	286
Omonov Sh. I. Iqtisodiy psixologiya tarixi va uni o'rganishning hozirgi zamon muammolari	290
Пак В. В. Перфекционизм как черта личности влияющая на достижение цели	294
Turaqulov L. T. Mehribonlik uyi tarbiyalanuvchilarining ijtimoiylashuvida axloqiy tarbiyaning o'rni.	301
Ulug'ova Sh. M. Zamonaviy tadbirkorlar xulqining moslashuvchanligiga etnomadaniy qadriyatlar ta'siri	305
Xasanova Sh. J. Inson psixik taraqqiyoti determinatsiyasi	310
Yuldashova D. Sh. O'quv motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik, psixologik xususiyatlari	313
Yuldosheva G. O'. Iqtisodiy xulq-atvorning moliyaviy qarorlar qabul qilish jarayonidagi o'rni va o'ziga xos jihatlari.	316
Ядгарова Г.Т. Психологические основы образовательного процесса	320
Конратбаева А. Б. Агрессив хулқ-атвор борасида шарқ мутафаккирларининг карашлари	323
Шониязова И. М. Кичик мактаб ёшидаги ўқувчилархулқида аффилиация мотивациясининг тутган ўрни	329
Jalilov H. N. Pedagogical-psychological characteristics of the impact of work-life balance on the turnover of professor-teachers of higher education institutions	338
Shamshetova A. K. Orolbuyi mintaqasi aholisiga ijtimoiy-psixologik xizmat ko'rsatish faoliyatini takomillashtirish	342
Xalilova D. A. Yoshlarning otalikga tayyorligini psixologik muammolari	347
Мишиева М. Г. Влияние способностей успешному обучению студентов иностранному языку	352
Jo'rayeva D. Y. Biologiya o'qitish metodikasi fanidan mustaqil ta'limni tashkil etishdagi muammoning yechimi- bulutli texnologiyalardan foydalanish	361
Яхёева У. Ш. Математика дарслари орқали бошланғич синф ўқувчилари креатив тафаккурини шакллантиришнинг психологик детерминантлари	372
Haydarov Sh. Sh. Bo'lajak muhandislarda psixologik salomatlik omillarining shakllanishining pedagogik-psixologik determinantlari	379
IQTISODIYOT	
Shirinova N. B. O'zbekistonda soliq tizimining o'ziga xos xususiyatlari	385

Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar

JAMOATCHILIK KENGASHI A'ZOLARI

- Djurayev Risboy Haydarovich*, pedagogika fanlari doktori, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi akademigi
Shamsutdinov Rustambek Temirovich, Andijon davlat universiteti professori, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat hodimi, tarix fanlari doktori
Majidov Inom Urushevich, texnika fanlari doktori, professor. O'zbekiston milliy universiteti.
Olimov Qahramon Tanzilovich, pedagogika fanlari doktori, professor. A.I.Gersman nomidagi Rossiya davlat pedagogika universiteti Toshkent filiali
Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor
Musurmonova Oyniso, pedagogika fanlari doktori, professor
Safarova Rohat G'aybulloyevna, pedagogika fanlari doktori, professor, T.N.Qori-Niyoziy nomidagi O'zbekiston pedagogika fanlari ilmiy tadqiqot instituti.
Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor. O'zbekiston jaxon tillari universiteti

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

XORIJ OLIMLARI

- Artamonova Yekaterina Iosifovna*, pedagogika fanlari doktori, professor, Moskva davlat pedagogika universiteti, Xalqaro pedagogika fanlari akademiyasining prezidenti
Yemlyanova Irina Yevgenyevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Janubiy-ural davlat ijtimoiy-pedagogika universiteti. Rossiya
Kuzmenko Galina Anatolevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Moskva davlat pedagogika universiteti, Jismoniy tarbiya, sport va salomatlik instituti
Safaraliyev Bozor Safaraliyevich, pedagogika fanlari doktori, professor. Chelyabinsk davlat akademiyasi
Kulishov Vladimir Vasilevich, pedagogika fanlari doktori, professor. Davlat iqtisodiyot va texnologiya universiteti prorektori, Krivoy Rog, Ukraina
Lazarenko Irina Rudolfovna, pedagogika fanlari doktori, professor. Altay davlat pedagogika universiteti rektori, Rossiya
Filippova Oksana Gennadevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Janubiy-ural davlat ijtimoiy-pedagogika universiteti. Rossiya
Xristo Kyuchukov, pedagogika fanlari doktori. Umumiy tilshunoslik va psixolingvistika professori. Berlin Erkin universiteti, Turkologiya instituti. Xalqaro psixolingvistika va Sotsiolingvistika jurnali asoschisi va muharriri, Germaniya
Kumskov Mixail Ivanovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor. M.V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti
Maksimenko Sergey Dmitriyevich, akademik, psixologiya fanlari doktori, professor. Ukraina Milliy pedagogika fanlari akademiyasining akademigi
Padalka Oleg Semenovich, pedagogika fanlari doktori, professor; M.P. Dragomanova nomidagi pedagogika milliy universiteti, Ukraina
Hazretali Tursun, tarix fanlari doktori, professor; Xoja Ahmad Yassaviy nomidagi xalqaro qozoq-turk universiteti professori
Mamedova Irada, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent, Ozarbayjon Milliy akademiyasi Tarix instituti bo'lim boshlig'i
Timur Xo'jao'g'li, tilshunos va adabiyotshunos olim. Michigan universiteti professori (AQSh)
Nurettin Hatunoğlu Doç. Dr.. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü (Turkiya)
Mullodjanov Sayfullo Kuchakovich, tarix fanlari doktori, professor. Tojikiston milliy universiteti
Gushko Sergey Vladimirovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor. Davlat iqtisodiyot va texnologiya universiteti prorektori, Krivoy Rog, Ukraina

O'ZBEKISTON OLIMLARI

TARIX FANLARI

- Inoyatov Sulaymon Inoyatovich*, tarix fanlari doktori, professor. Buxoro davlat universiteti
Rajabov Qahramon Kenjayevich, tarix fanlari doktori, professor. O'zbekiston Fanlar akademiyasi Tarix instituti yetakchi ilmiy xodimi
Rashidov Oybek Rasulovich, tarix fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI

- Madjidova Ra'no Urishevna*, filologiya fanlari doktori, professor. O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti
Sharipova Laylo Frunzeyevna, filologiya fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti
Nigmatova Lolaxon Xamidovna, filologiya fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti
Yusupova Hilola O'ktamovna, filologiya fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro muhandislik-texnologiya instituti
Ro'ziyeva Mohichehra Yoqubovna, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doyrtori (PhD), dotsent. Buxoro davlat universiteti

PEDAGOGIKA FANLARI

- Tolipov O'tkir Qarshiyevich*, pedagogika fanlari doktori, professor. Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti.
Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor. Buxoro davlat universiteti
Jo'rayev Husniddin Oltinboyevich, pedagogika fanlari doktori, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Tilavova Matlab Muxammadovna, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Sohibov Akram Rustamovich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Qarshi davlat universiteti
Umarov Baxshullo Jo'rayevich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Hasanova Gulnoz Qosimovna, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Inoyatov Abdullo Shodiyevich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dotsent. Buxoro davlat universiteti

PSIXOLOGIYA FANLARI

- Umarov Baxriddin Mingbayevich*, psixologiya fanlari doktori, professor. Toshkent davlat pedagogika universiteti
Bafayev Muxiddin Muxammadovich, psixologiya fanlari buyicha falsafa doktori (PhD). Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti

IQTISODIYOT FANLARI

- Kurolov Kobuljon Kulmanovich*, iqtisodiyot fanlari doktori, professor. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi direktori
Mamanazarov Abdulkakim Bozorovich, iqtisodiyot fanlari fan nomzodi, dotsent. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti Toshkent filiali

FALSAFA FANLARI

- Namozov Bobir Bahriyevich*, falsafa fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

SIYOSIY FANLAR

- Jumayev Rustam G'aniyevich*, siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent. Buxoro davlat universiteti

BIOLOGIYA FANLARI

- Artikova Hafiza To'yumurodovna*, biologiya fanlari doktori, dotsent. Buxoro davlat universiteti

ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

ЧЛЕНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО СОВЕТА

- Джураев Рисбой Хайдарович*, доктор педагогических наук, академик АНРУз
Шамсутдинов Рустамбек Темирович, профессор Андиганского государственного университета, заслуженный работник культуры Узбекистана, доктор исторических наук
Мажидов Ином Урушев, доктор технических наук, профессор, Национальный университет Узбекистана им. Мирзо Улугбека
Олимов Кахрамон Танзилевич, доктор педагогических наук, профессор. Ташкентский филиал Российского государственного педагогического университета имени А.И. Герцена
Таджиходжаев Зокирхужа Абдусатторович, доктор технических наук, профессор
Мусурмонова Ойнисо, доктор педагогических наук, профессор
Сафарова Рохат Гайбуллоевна, доктор педагогических наук, профессор, Узбекский научно-исследовательский институт педагогических наук имени Т. Н. Кори-Ниязи
Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор, Узбекский государственный университет мировых языков

РЕДАКЦИОННО-ИЗДАТЕЛЬСКИЙ СОВЕТ ЗАРУБЕЖНЫЕ УЧЕНЫЕ

- Артамонова Екатерина Иосифовна*, доктор педагогических наук, профессор, Московского государственного педагогического университета. Президент Международной академии педагогических наук
Емельянова Ирина Евгеньевна, доктор педагогических наук, профессор, Южно-уральский государственный гуманитарно-педагогический университет. Россия
Кузьменко Галина Анатольевна, доктор педагогических наук, профессор. Московский государственный педагогический университет, Институт физической культуры, спорта и здоровья
Сафаралиев Бозор Сафаралиевич, доктор педагогических наук, профессор кафедры социально-культурной деятельности Челябинской государственной академии
Кулишов Владимир Васильевич, доктор педагогических наук, профессор. Государственный университет экономики и технологий, Кривой Рог, Украина
Лазаренко Ирина Рудольфовна, доктор педагогических наук, профессор. Ректор Алтайского государственного педагогического университета, Россия
Филлипова Оксана Геннадьевна, доктор педагогических наук, профессор. Южно-уральский государственный гуманитарно-педагогический университет. Россия
Христо Кючук, доктор педагогических наук. Профессор общего языкознания и психолингвистики. Свободный университет Берлина, Институт тюркологии. Редактор Международного журнала психолингвистики и социолингвистики, Германия
Кумсков Михаил Иванович, доктор физико-математических наук, профессор Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова
Максименко Сергей Дмитриевич, академик, доктор психологических наук, профессор. Академик Национальной академии педагогических наук Украины
Падалка Олег Семенович, доктор педагогических наук, профессор, Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова, Украина
Хазретали Турсун, доктор исторических наук, профессор Международного казахско-турецкого университета имени Ходжи Ахмада Яссави
Мамедова Ирада, PhD по историческим наукам, доцент, заведующий институтом истории Национальной Академии Азербайджана
Тимур Хужаугли, лингвист и литературовед. Профессор Мичиганского университета (США)
Nigetin Natipoğlu, Assoc. доктор, университет Зонгулдак Бюлент Эджевит, факультет искусств и наук, исторический факультет (Турция)
Муллоджанов Сайфулло Кучакович, доктор исторических наук, профессор. Национальный университет Таджикистана
Гушко Сергей Владимирович, доктор экономических наук, профессор, проректор Государственного экономико-технологического университета, Кривой Рог, Украина

УЧЕНЫЕ УЗБЕКИСТАНА

- История**
Иноятов Сулаймон Иноятович, доктор исторических наук, профессор. Бухарский государственный университет
Раджабов Кахрамон Кенжаевич, доктор исторических наук, профессор, ведущий научный сотрудник Института истории Академии наук Узбекистана
Ойбек Расулович Рашидов, доктор исторических наук. Бухарский государственный университет
- Филология**
Маджидова Рано Уришевна, доктор филологических наук, профессор, Узбекский государственный университет мировых языков
Шарипова Лайло Фрунзеевна, доктор филологических наук. Бухарский государственный университет
Нигматова Лолахан Хамидовна, доктор филологических наук. Бухарский государственный университет
Юсупова Хилола Уктамовна, кандидат филологических наук, доцент. Бухарский инженерно-технологический институт
Рузиева Мохичехра Якубовна, доктор философских наук, доцент. Бухарский государственный университет
- Педагогика**
Толипов Уткир Кариевич, доктор педагогических наук, профессор. Ташкентский государственный педагогический университет имени Низами.
Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор. Бухарский государственный университет
Джураев Хуснидин Олтинбаевич, доктор педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Тилавова Матлаб Мухаммадовна, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Дилова Наргиза Гайбуллаевна, PhD по педагогическим наукам, доцент. Бухарский государственный университет
Сохибов Акрам Рустамович, кандидат педагогических наук, доцент. Каршинский государственный университет
Умаров Бахшулло Джураевич, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Хасанова Гулноз Касимовна, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Иноятов Абдулло Шодиевич, доктор философских наук (PhD) в области педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
- Психология**
Умаров Бахриддин Мингбаевич, доктор психологических наук, профессор. Ташкентский государственный педагогический университет
Бафеев Мухиддин Мухаммадович, PhD по психологическим наукам. Ташкентский государственный педагогический университет имени Низами
- Экономика**
Куролов Кобулжон Кулманович, доктор экономических наук, профессор. Директор сетевого центра переподготовки и повышения квалификации педагогов Ташкентского государственного технического университета имени Ислама Каримова
Маманазаров Абдухаким Бозорович, кандидат экономических наук, доцент. Ташкентский филиал Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова
- Философия**
Намозов Бобир Багриевич, доктор философских наук. Бухарский государственный университет
- Политика**
Джумаев Рустам Ганиевич, доктор философии (PhD) по политическим наукам, доцент. Бухарский государственный университет
- Биология**
Артикова Хафиза Тоймуродовна, доктор биологических наук, доцент. Бухарский государственный университет

EDUCATION AND INNOVATIVE RESEARCH**MEMBERS OF THE PUBLIC COUNCIL**

- Djuraev Risboy Haydarovich**, Doctor of Pedagogical Sciences, Academician of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan
Shamsutdinov Rustambek Temirovich, Professor of Andijan State University, Honored Worker of Culture of Uzbekistan, Doctor of Historical Sciences
Majidov Inom Urushevich, Doctor of Technical Sciences, Professor. National University of Uzbekistan.
Olimov Kahramon Tanzilovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor. Tashkent branch of the Russian State Pedagogical University named after AI Gertsen
Tadjikhodjaev Zokirkhoja Abdusattorovich, Doctor of Technical Sciences, Professor
Musurmonova Oyniso, doctor of pedagogical sciences, professor
Safarova Rohat Gaybulloevna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzbek Scientific Research Institute of Pedagogical Sciences named after TN Qori-Niyazi.
Ibragimov Kholboy Ibragimovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzbekistan University of World Languages

MEMBERS OF EDITORIAL COUNCIL

- Artamonova Ekaterina Iosifovna**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, President of the Moscow State Pedagogical University, International Academy of Pedagogical Sciences
Emelyanova Irina Evgeneevna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, South Ural State Humanitarian Pedagogical University. Russia
Kuzmenko Galina Anatolevna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor. Moscow State Pedagogical University, Institute of Physical Culture, Sports and Health
Safaraliev Bozor Safaralievich, doctor of pedagogical sciences, professor. Chelyabinsk State Academy
Kulishov Vladimir Vasilevich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor. Vice-Rector of the State University of Economics and Technology, Krivoy Rog, Ukraine
Lazarenko Irina Rudolfovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor. Rector of Altai State Pedagogical University, Russia
Filippova Oksana Gennadevna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor. South Ural State Humanitarian Pedagogical University. Russia
Christo Kyuchukov, Doctor of Pedagogical Sciences. Professor of General Linguistics Psycholinguistics. Free University of Berlin, Institute of Turkology. Founder and editor of the International Journal of Psycholinguistics and Sociolinguistics, Germany
Kumskov Mikhail Ivanovich, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor. M.V. Lomonosov Moscow State University
Maksimenko Sergey Dmitriyevich, academician, doctor of psychological sciences, professor. Academician of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine
Padalka Oleg Semenovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical University named after M.P. Dragomanova, Ukraine
Hazretili Tursun, Doctor of Historical Sciences, Professor of the International Kazakh-Turkish University named after Khoja Ahmad Yassavi
Timur Khuzhaugli, linguist and literary critic. Professor at the University of Michigan (USA)
Nurettin Hatunoğlu Assoc. Dr., Zonguldak Bulent Ecevit University, Faculty of Arts and Sciences, Department of History (Turkey)
Mullojanov Sayfullo Kuchakovich, Doctor of Historical Sciences, Professor. National University of Tajikistan
Gushko Sergey Vladimirovich, Doctor of Economics, Professor, Vice-Rector of the State University of Economics and Technology, Krivoy Rog, Ukraine

SCIENTISTS OF UZBEKISTAN**History**

- Inoyatov Sulaimon Inoyatovich**, Doctor of Historical Sciences, Professor. Bukhara State University
Rajabov Kakhramon Kenjayevich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Leading Researcher of the Institute of History of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Rashidov Oybek Rasulovich, Doctor of Historical Sciences. Bukhara State University

Philology

- Majidova Rano Urishevna**, Doctor of Philology, Professor, Uzbek State University of World Languages
Sharipova Laylo Frunzeyevna, Professor, Doctor of Philology. Bukhara State University
Nigmatova Lolaxon Xamidovna, Doctor of Philology. Bukhara State University
Yusupova Khillola Oktamovna, candidate of philological sciences, associate professor. Bukhara Engineering and Technology Institute
Ruziyeva Mohichehra Yakubovna, Doctor of Philosophy, Associate Professor. Bukhara State University

Pedagogy

- Tolipov Utkir Karshiyevich**, Doctor of Pedagogy, Professor. Tashkent State Pedagogical University named after Nizami.
Olimov Shirinboy Sharofovich, doctor of pedagogical sciences, professor. Bukhara State University
Jurayev Khusniddin Oltinbayevich, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor. Bukhara State University
Tilavova Matlab Muhammadovna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor. Bukhara State University
Dilova Nargiza Gaybullayevna, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor. Bukhara State University
Sohibov Akram Rustamovich, candidate of pedagogical sciences, associate professor. Karshi State University
Umarov Bakhshullo Djurayevich, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor. Bukhara State University
Khasanova Gulnoz Kasimovna, candidate of pedagogical sciences, associate professor. Bukhara State University
Inoyatov Abdullo Shodievich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor. Bukhara State University

Psychology

- Umarov Bakhridin Mingbayevich**, Doctor of Psychology, Professor. Tashkent State Pedagogical University
Bafayev Muhiddin Mukhamadovich, PhD in Psychological Sciences. Tashkent State Pedagogical University named after Nizami

Economy

- Kurolov Kobuljon Kulmanovich**, Doctor of Economics, Professor. Director of the network center for retraining and advanced training of teachers of the Tashkent State Technical University named after Islam Karimov
Mamanazarov Abdulkhakim Bozorovich, candidate of economic sciences, associate professor. Tashkent branch of Moscow State University. M.V. Lomonosov

Philosophy

- Namozov Bobir Baxriyevich**, Doctor of Philosophy. Bukhara State University

Politics

- Djumayev Rustam Ganiyevich**, Doctor of Philosophy (PhD) in Political Sciences, Associate Professor. Bukhara State University

Biology

- Artikova Khafiza Tuymurodovna**, Doctor of Biological Sciences, Associate Professor. Bukhara State University

OILAVIY MUNOSABATLARNI IJTIMOY PSIXOLOGIK OMILLARI

*Mirzayeva Sayyora Rustamovna
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Psixologiya kafedrası dotsenti, psixologiya
fanlari bo'yicha doktori (PhD)*

Annotatsiya: Ushbu maqolada mamlakat kelajagini ta'minlashda oila institutining roli xususida so'z yuritilib, yosh oilalarga g'amxo'rlik qilishni zamonaviy metodlarini ijtimoiy psixologik nuqtai nazardan ishlab chiqish va uni amalga oshirish mexanizmlari, zarur shart–sharoitlari, uzluksiz chora-tadbirlar tizimi ishlab chiqilishi hamda hayotga tadbiriq etilishi yoritilgan.

Kalit so'zlar: Jamiyat, davlat, oila, mahalla, institut, barqarorlik, mexanizm, o'zaro hamkorlik, barqarorlik, sharqona tarbiya.

Annotatsiya: V dannoy state rassmatrivaetsya rol semi v obespechenii budushego strani, razrabotka i vnedrenie sovremennix metodov zaboti o molodix semyax s sotsialno-psixologicheskoy tochki zreniya, neobxodimie usloviya, sistema neprerivnix meropriyatiy i ix realizatsiya.

Klyuchevie slova: obshestvo, gosudarstvo, semya, sosestvo, institut, ustoychivost, mexanizm, sotrudnichestvo, stabilnost, vostochnoe vospitanie.

Annotation: This article discusses the role of the family in ensuring the future of the country, the development and implementation of modern methods of caring for young families from a socio-psychological point of view, the necessary conditions, a system of continuous measures and their implementation.

Keywords: Society, state, family, neighborhood, institution, stability, mechanism, cooperation, stability, oriental upbringing.

So'nggi yillarda dunyo iqtisodiyotdagi globallashuv jarayonlarining faollashuvi, ma'naviyat va axloqiy tarbiyada G'arb ma'naviyatiga xos bo'lgan individualizmning kuchayishi hayotimizning barcha jabhalariga va ayniqsa, oila muhitiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Negaki, oila kishilik jamiyatida yuz beradigan barcha islohotlar, o'zgarishlar, tanazzul va taraqqiyotlarning ibtidosi va intihosi ekanligi tarixiy tajribalardan ma'lum. Jamiyatimiz barqaror kelajagini ta'minlashda boshqa ijtimoiy institutlar bilan bir qatorda oilaga ham e'tibor qaratilayotganligi bejiz emas. Oila institutini mustahkamlash, yosh oilalar haqida g'amxo'rlikni kuchaytirish, ularning huquqiy va ijtimoiy himoyasini ta'minlash, sog'lom va mustahkam oila barpo eish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan holda uzluksiz va keng qamrovli chora-tadbirlar tizimi ishlab chiqilib, hayotga tadbiriq etilmoqda. Barchamizga ayonki bolalar qalbi va ongida ezgulik va yaxshilik haqidagi tushunchalar, Vatanga muhabbat, kattalarga hurmat tuyg'usi, avvalo, oilada paydo bo'ladi, insonning dunyoqarashi milliy va umuminsoniy qadriyatlar aynan shu muhitda shakllanadi va mustahkamlanadi. Biz ushbu holatni inobatga olib qaraydigan bo'lsak bugungi kunda jamiyatimizda oilalar o'rtasida yuz berayotgan salbiy oqibatlar va ajrimlar kelajakka rahna solayotgani, davlat barqarorligiga tahdid ekanligini o'z vaqtida anglashimiz va zaruriy ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-psixologik chora tadbirlar mexanizmini ishlab chiqishimiz davr talabidir.

Prezident Shavkat Mirziyoev 2019 yil 27 dekabrda Muhammad al-Xorazmiy nomidagi maktabda yoshlar bilan uchrashuvda mamlakatda ajrimlar darajasi yuqori ekanligi, ya'ni 2019 yilning 11 oyi davomida mamlakatda 277 ming 420 ta nikoh qayd etilib, shundan 28 ming 755 ta oila, asosan yoshlar o'rtasida ajrimlar yuz berganini «juda achinarli» deb ta'kidladi[9]. Jamiyatimizda oilaviy inqirozning o'sib borishi

rivojlanayotgan mamlakatimiz ravnaqiga tahdid solayotgan o'tkir ijtimoiy-siyosiy masala ekanligi kundek ravshan bo'lib qolmoqda.

Mamlakatimizda oilani mustahkamlash, oila bilan bog'liq muammolarni aniqlash va bartaraf etish, ayniqsa, yosh oilalarni qo'llab-quvvatlash borasida keng ko'lamli ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar tashkil etilib, ijtimoiy-siyosiy dasturlar ishlab chiqilmoqda. Biroq oilaviy ajrimlar soni ortib borayotgani bu yo'nalishdagi ishlar yangicha yondoshuv qolaversa ilmiy tadqiq etishni taqozo etadi. Chunki oilaviy nizolar, oilaning inqirozga yuz tutishi jamiyatga o'zining salbiy ta'sirini o'ztkazmasdan qolmaydi.

Ushbu masalani Andijon viloyati misolida olib ko'radigan bo'lsak 786 mingdan ortiq oila tarkibida 3 million nafardan ziyod aholi istiqomat qiladi. Har yili viloyatda o'rtacha 30 mingdan ortiq yangi oila qurilmoqda. Birgina 2018 yilda 30 ming 344 nikoh qayd etilgan. Biroq 4 ming 149 oila qonuniy ajrashgan. Joriy yilning birinchi choragida esa ajrimlar 1 ming 56 tani tashkil etdi, shundan 431 tasi yosh oila[5].

Sirdaryo misolida olib qaraydiga bo'lsak statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2017 yilda viloyatda 1095 ta oilaviy ajrim ro'yxatga olingan bo'lib, bu 2016 yilga nisbatan (908) 21,0 foiz o'sishni tashkil qilgan. Bu ko'rsatkich O'zbekistonning barcha hududlari orasida eng yuqori hisoblanadi. 2012-2016 yillarda respublika bo'yicha oilaviy ajrimlarning o'sishi 58,0 foizni tashkil qilgan bo'lsa, Sirdaryo viloyatida bu ko'rsatkich 83,0 foizni tashkil etgan[6].

Statistik ma'lumotlar tahlillarga ko'ra, har ikkiala viloyatda ham ajrimlarga farzandsizlik, er-xotin o'rtasida bir-birini tushunish va totuvlikning yo'qligi, oiladagi doimiy janjal va mojarolar, er-xotin oilaviy munosabatlari va ularning shaxsiy hayotiga boshqalarning aralashuvi va ular o'rtasidagi o'zaro mojarolar, uzoq vaqt birga yashamaslik, er yoki xotinning uzoq muddatga xorijga ishga ketgani, iqtisodiy yetishmovchiliklar, alkogolizm asosiy sababi sifatida bayon etilgan.

Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2017 yilda nikohlar va ajrimlar soni mos ravishda 306,2 ming va 31,9 mingni, 2018 yilda esa 311,3 ming va 32,3 mingtani tashkil etgan[12]. Bo' ko'rsatkichlar jamiyatimizdagi barcha ziyoli insonlarni tashvishga solayotgan bo'lsa ajab emas. Shu jihatda olib qaralganda, oilaning ma'naviy muhiti va ijtimoiy-iqtisodiy jihatlarini mustahkamlanishi bir tomondan oilaga, davlat va jamiyat e'tiborining kuchayishi bo'lsa, ikkinchi tomondan oilaning sub'ektiv, ya'ni ichki imkoniyatlarini to'laroq yuzaga chiqarish bilan bog'liqdir. Oilaning ichki imkoniyatlari deganda, oila tarkibi, oila a'zolarining ijtimoiy faoliyati, o'z oldilariga qo'yayotgan maqsadlari, farzandlar tarbiyasi, ta'lim, shaxsning individual taraqqiyoti, axloqiy tarbiya, mehr, sadoqat, sabr, muhabbat singari insoniy fazilatlarining oila muhitida shakllanishi va rivojlanishi tushuniladi.

Abdurauf Fitrat «Oila yoki oilani boshqarish tartiblari» asarida oila institutining jamiyatdagi o'rni va mohiyati haqida to'xtalib, millat taqdiri mana shu millat vakillari yashagan oilaning holatiga bog'liqligini e'tirof etgan holda, qaerda oila munosabati kuchli intizomga tayansa, mamlakat va millat ham shuncha kuchli va tarbiyali bo'ladi. Agar bir mamlakat aholisi ahloqsizlik va johillik bilan oilaviy munosabatlarni zaiflashtirib yuborsa va intizomsizlikka yo'l qo'ysa, shunda bu millatning saodati va hayoti shubha ostida qoladi deb yozadi.

Oila institutidagi o'zaro munosabatlar xoh u ijobiy bo'lsin, xoh salbiy jamiyatning barcha sohalariga o'z ta'sirini o'ztkazmasdan qolmaydi. XIX asrning ikkinchi yarim yilligi boshlarida G'arb ommaviy axborot vositalarida tadqiqotchilarning yevropada oila inqirozi boshlanganligi xususidagi nuqtai nazarlar keng yoritila boshlandi. Xususan, 1859 yilda «Boston Kuaterli Revyu» jurnali shunday deb yozgan edi: «Eski ma'nodagi oila hayotimizdan yo'qolmoqda va bu nafaqat institutlarimizning erkin xarakterini xavf ostida qoldiradi, balki jamiyatimizning mavjudligini ham xavf ostida qoldiradi»[1]. Bunday fikrlar ko'pgina G'arb mamlakatlari bo'ylab aks-sado berib o'tdi. 1980 yilda Britaniyada konservatorlar partiyasi oila tushinchasini siyosiy

jihtadan muhokama qildi. 1986 yilda Angliyada bosh vazir lavozimida ishlagan Margaret Tetcher xotin-qizlar konservatorlar konferensiyasida: “Bizning siyosatimiz oiladan, uning erkinligidan va uning xotirjamligidan boshlanadi»[1] - degandi. Boshqa tomondan, oilaning tanqidchilari oila institutining tushkunligini va hatto bora-bora yo‘qolib ketishini bashorat qiladilar.

Oilaning yo‘qolishi to‘g‘risida hali asoslanmagan holda shunchalik ko‘p gapirildiki, bunday umumiy mulohazalarga tanqidiy yondashish lozim. Tabiiyki, oila instituti bugungi kunda fundamental o‘zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Ammo G‘arb dunyosida yuz berayotgan ijtimoiy o‘zgarishlarni o‘z holicha Sharq olamiga, xususan O‘zbekiston turmush tarziga transformatsiya qilish, jamiyatimiz taraqqiyotiga tahdid solish bilan barobardir. Bugungi kunda oila instituti G‘arb mamlakatlari turmush tarzidan ajralib, tanqid ob‘ektiga aylanib qolmoqda. Shuningdek, oilaviy hayotni yashashning boshqa ijtimoiy shakllari bilan almashtirish to‘g‘risida harakatlarni amalga oshirmoqda. Oilaga nisbatan erkinlik va imkoniyatlarni cheklovchi omil sifatida yondoshilmoqda[1].

Mas‘ul va jamoat tashkilotlari, ilmiy tadqiqot institutlari bugungi kunda oilaviy ajrimlar statistikasini yuritish va uni keltirib chiqaruvchi sabab va oqibatlar haqida gapirishdan uyoqqa o‘ta olmayapti. Oddiy va o‘tkir bir haqiqatni tan olishimiz kerak, oilaviy ajrimlar sonini kamaytira olmayapmizmi, hech bo‘lmasa uning inqirozi oqibatida bolalarda kelib chiqadigan ruhiy tushkunlik bilan bog‘liq salbiy omillarni oldini olshi borasida birorta ilmiy-amaliy tadqiqot ishlarni tashkil etishimiz, respublika va xalqaro miqyosidagi grant loyihalari asosida ularga amaliy psixologik yordam berish omil va vositalarini topishimiz mumkin. Tahlil qiladigan bo‘lsak inqirozga yuz tutgan oila bolalarining stress va depressiyaga tushib qolganligi, o‘ziga bo‘lgan ishonchni pasayib ketishi va umidsizlik bilan bog‘liq salbiy psixologik kechinmalar ruhiyatini qamrab olganligi, autizm va ertangi kunga bo‘lgan ishonch hissining yo‘qolishi, jamiyat va odamlardan nafratlanish tuyg‘usining paydo bo‘lishi, aqliy salohiyatining tushib ketishi yoki umuman yo‘qolishi, agressiv xulq-atvor inqirozi yuz berishi, o‘zgaralar baxti va omadiga rahna solish hissini ortib borishi, bunyodkorlik va ijodkorlik omillarining yo‘qolishi, yovuz va buzg‘unchi g‘oyalarga nisbatan moyillikning paydo bo‘lishi, ta‘lim va tarbiyasi masalasida defektlarni paydo bo‘lishi, individual qobiliyati va kasbiy qiziqishining so‘nishi, yosh va jins, dunyoqarash bilan bog‘liq inqirozning yuzaga kelishi, umidsizlik (apatiya), ishonchsizlik, maqsadsiz hayot tarzi ongidan o‘rnashishi, o‘ziga, tanlagan kasbiga va ertangi kuniga bo‘lgan ishonchining yo‘qqa chiqishi, noto‘liq oila farzandlar “nomi” bilan atalishi, suitsidga moyilligini ortib borishiga zamin bo‘lib qolmoqda. Bugungi kunda oliy inqiroz yuz bergan bolalar bilan individual psixologik ishlash jamiyat uchun istiqbolli masala bo‘lib, uning mexanizmini ilmiy-amaliy jihatdan yaratish dolzarb bo‘lib qolmoqda.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda oila instituti hayotning abadiyiligi, bunyodkorlik, ibratli ishlar va avlodlarning davomiyligini ta‘minlaydigan, muqaddas urf-odat va qadriyatlarimizni asrab - avaylaydigan, kelajak nasllari qanday inson bo‘lib yetishishiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadigan betakror tarbiya maskani sifatida e‘tirof etiladi. Oila a‘zolari o‘rtasida o‘zaro hurmat, mehr-muruvvat va oqibat omillari sog‘lom muhitni yaratadi. Zero, sog‘lom tarbiya oila a‘zolari o‘rtasida yakdillik, maqsadlar birligini yuzaga keltiradi. Aks holda esa, ichdan yemirilish, ma‘naviy inqiroz holatlari yuz beradi, bu esa har qanday tashqi ziyonlardan ko‘ra talofatliroqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Giddens Entoni Sotsiologiya: Oliy o‘quv yurtlari uchun o‘quv qullanma / tarj. N.Mamatov va J.Begmatov. –.: Sharq, 2002–B. 459.

2. Rustamovna, M. S. . “SOCIO-PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF THE MODERN UZBEK FAMILY”. Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence, vol. 2, no. 4, Apr. 2023, pp. 196-8, <http://univerpubl.com/index.php/horizon/article/view/1181>.

3. Rustamovna, Mirzayeva Sayyora. Psychological features of attitudes of students to their own health in conflict situations. journal of critical reviews. No. 17. ISSN-2394-5125 VOL 7, 2020.
4. Равшанова, Ханифа Акмаловна. «ZAFESHITUVCHIO‘SPIRINLARNING IJTIMOYIY INTELLEKT DINAMIKASI: <https://doi.org/10.53885/edinres>. 2022.9.09.046 Ravshanova Xanifa Akmalovna, Chirchiq davlat pedagogika universiteti Pedagogika va psixologiya mutaxassisligi 2 bosqich magistranti. Avlayev Orif Umirovich, CHDPU Psixologiya kafedrasida dotsenti, psixologiya fanlari nomzodi.» Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал 9 (2022): 346-353.
5. Usarov Jabbor Eshbekovich, Eshnayevo Nortoji Jumayevich, and Kodirov Ikrom Davronovich. (2020) “Problems of formation of learning motives in pupils”, IEJRD - International Multidisciplinary Journal, vol. 5, no. 8, p. 6
6. Равшанова, Ханифа Акмаловна. «ЭШИТИШДА НУҚСОНИ БЎЛГАН БОЛАЛАРНИНГ ИЖТИМОЙИ ИНТЕЛЛЕКТ ДИНАМИКАСИ.» Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS) 2.2 (2022): 258-265.
7. Tojiboyev M.N. The influence of pedagogical technologies on student thinking, Asian journal Multidimensional research, India, vol 11, issue 10, oktober 2022 SJIF 2022 8.179, 72-74 betlar.
8. Мирзаева, С. Р. «Талаба валеологик онгининг психологик химоя механизмлари билан детерминантлашуви.» Science and Education 2.Special Issue 1 (2021): 133-143.
9. Eshnaev N.J. Suitsid va uning ijtimoiy-psixologik omillari / Mug‘allim ham yzliksiz bilimlendirio‘ ISSN: 2181-7138 №2/1 2021 y
10. <https://www.gazeta.uz/uz/2019/12/29/divorce/>
11. <https://uza.uz/oz/society/oila-masuliyatini-anchalik-is-ilasiz-16-07-2019>
12. <https://oilamarkazi.uz/conducted-research/sirdaryoda0ajrashish-21102018>
13. <https://www.gazeta.uz/uz/2019/12/29/divorce/>

Jurnal Ommaviy axborot vositasi davlat ro'yxatidan 2020 yil 6 oktyabrda o'tgan.
Jurnal har oyda bir marta o'zbek, rus va ingliz tillarida nashr etiladi.
Jurnalning hajmi 60x84, 1/8, A-4;

«Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar» xalqaro ilmiy-metodik jurnali 2020 yil oktyabrdan nashr etilmoqda.

Pedagogika, psixologiya, filologiya va tilshunoslik, matematika, fizika va mexanika, texnika fanlari, tabiatshunoslik, tarix va falsafa, turizm va iqtisodiyot, axborot kommunikatsion texnologiyalari, geografiya sohalardagi ilmiy va ilmiy-uslubiy materiallarni o'z ichiga oladi. Nashr qilingan materiallar mualliflari O'zbekiston Respublikasi hamda yaqin va uzoq xorijning yetakchi olimlari, tadqiqotchi-izlanuvchilari.

Jurnalning kalit so'zlari:

Oliy pedagogik ta'lim nazariyasi va amaliyoti; umumiy va maxsus pedagogika va psixologiya, pedagogika va innovatsiya, integratsiya, O'zbekiston, Rossiya va xorijiy mamlakatlarning ta'lim tizimi; ta'lim jarayoni; ko'p madaniyatli va mintaqaviy ta'lim; III Renessans, XXI asrdagi ta'lim; ta'lim va tarbiya sohasidagi milliy va qadriyat ustuvorliklari; ta'lim sifatini monitoring qilish; uzluksiz pedagogik ta'lim tizimi; ta'lim dasturlari; umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limining davlat ta'lim standartlari; o'qituvchilarni tayyorlash tizimidagi ta'lim texnologiyalari.

Guvohnoma raqami № 8882
Bosh muharrir: B.B.MA'MUROV

Bosishga ruxsat etildi 20.07.2023. Buyurtma № 7349.
«Buxoro viloyat bosmaxonasi» MChJda chop etildi.

ISSN 2181-1717 (E)

ISSN 2181-1709 (P)

